

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Seudulliset
yrityspalvelut

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

YT9 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

KOILLIS-SAVON KEHITYS

Koillis-Savon Kehitys Oy

ksk@koillis-savo.net

www.koillis-savo.net

YRITYKSEN PERUSTAMINEN

	SISÄLTÖ	SIVU
1.	YRITYKSEN NIMEN VALINTA	3
2.	YHTIÖMUODON VALINTAAN VAIKUTTAVIA KYSYMYKSIÄ	4
3.	YHTIÖMUODOT	6
	3.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	6
	3.2 Avoin yhtiö	6
	3.3 Kommandiittiyhtiö	7
	3.4 Osakeyhtiö	8
	3.5 Osuuskunta	8
	3.6 Sosiaaliset yritykset	9
4.	YHTIÖSOPIMUKSET	10
	4.1 Avoin yhtiö	10
	4.2 Kommandiittiyhtiö	10
	4.3 Osakeyhtiö	11
5.	YRITYKSEN PERUSTAMISILMOITUKSET	11
6.	ULKOMAALAINEN YRITYKSEN PERUSTAJANA	12

Kun yrityksen liiketoimintasuunnitelma ja rahoitus on valmiiksi suunniteltu, on käsillä yrityksen perustamisprosessin viimeinen vaihe: YRITYKSEN PERUSTAMINEN.

EDETÄÄN SEURAAVASTI

	SISÄLTÖ
1.	Yrityksen nimen valinta
2.	Yhtiömuodon valinta
3.	Laaditaan yhtiösopimus/yhtiöjärjestys ja laaditaan yhtiömiesten/osakkaiden kesken Yhtiömiehen-/osakassopimus
4.	Tehdään perustamisilmoitukset, jotka toimitetaan rekisteröitäväksi Patentti- ja rekisterihallitukseen ja Verottajalle

1. YRITYKSEN NIMEN VALINTA

Yrityksen nimen valintaan kannattaa paneutua huolella. Nimen keksiminen ei ole helppoa, sillä Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään rekisteriin tulee n. 250 yritysnameä joka päivä. Nyt käytössä olevat nimet selviävät helposti YTJ -rekisteristä, johon on kirjattu kaikki Suomessa toimivat yritykset.

Osoitteita nimien tarkistamiseen:

www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html ja www.ytj.fi

Osoite fi -päätteisten verkkotunnusten tarkistamiseen:

<https://domain.ficora.fi/fidomain/aca.aspx>

> KOKEMUS OPETTAA

- varaudu yrityksen myymiseen tai epäonnistumiseen, joten älä laita yrityksen nimeksi henkilönimeä tai tuotteen nimeä. Yritys on helpompi myydä tai voit perustaa uuden yrityksen jatkamaan vanhan yrityksen toimintaa. Esim. Putkiliike Javanainen Ky ei ole hyvä nimi, parempi voisi olla Javaputki Ky
- jos toimit paikallisesti, antaa uskottavuutta paikkakunnan nimeen liittyvä yritys. Se tuo myös asiakkaita
- jos toiminta on valtakunnallista tai vientiin suuntautuvaa, valitse kansainvälinen nimi tai muutoin paikkakunnasta riippumaton nimi
- nimestä voi huokua myös luotettavuutta, esim. Laaturakentajat Oy
- nimelle on eduksi helppo muistettavuus
- mitään asiakirjoja, esim. käyntikortteja ei kannata tilata ennen kuin nimi on rekisteröity
- mieti nimeä myös kotisivujen ja sähköpostiosoitteen kannalta tai käytä tuotteen nimeä

Nimen valinta

Patentti- ja rekisterihallitus asettaa seuraavat määräykset

YHTIÖMUOTO	TUNNUS
Yksit. elinkeinonharjoittaja	Tunnus ei pakollinen. Käytännössä usein käytetään "Tmi" tai "Toiminimi"
Osakeyhtiö	Osakeyhtiö tai oy.
Julkinen osakeyhtiö	Julkinen osakeyhtiö tai oyj
Kiinteistö tai keskinäinen kiinteistö osakeyhtiö	Osakeyhtiö tai oy, koska kyse on osakeyhtiöstä. Sanaa "kiinteistö" tai "keskinäinen kiinteistö" ei tarvitse ottaa toiminimeen, vaikka käytännössä usein näin tehdään.
Kommandiittiyhtiö	Kommandiittiyhtiö tai ky. Nimeen ei saa ottaa äänettömän yhtiömiehen nimeä.

Avoin yhtiö	Avoin yhtiö (huom. lyhennettä "ay" ei voi käyttää). Yhtiömiesten sukunimet esim. "Virtanen & Sjölund" hyväksytään avoimen yhtiön tunnukseksi, tällöin ilmaisua "avoin yhtiö" ei tarvitse ottaa nimeen.
--------------------	--

Patentti- ja rekisterihallitukseen voi myös soittaa, ja tiedustella nimiasioista. Puhelinnumero Kaupparekisterin neuvontaa on (09) 6939 5900. www.prh.fi

2. YHTIÖMUODON VALINTAAN VAIKUTTAVIA KYSYMYKSIÄ

Yritysmuodon valinta ei suinkaan ole pikkujuttu. Verotuksella yms. taloudellisilla seikoilla ei alkuvaiheessa ole juurikaan merkitystä yritysmuotoa valittaessa. Sen sijaan **toimivuus käytännössä, yhtiömiesten määrä ja laatu, pääoman määrä ja suhtautuminen yrittäjän riskiin** ovat määrääviä tekijöitä. Mitään patenttiratkaisua ei ole olemassa.

> KOKEMUS OPETTAA

Perusasioita

- jos toimivia yhtiömiehiä on **2 tai enemmän, pitää tehdä keskinäinen yhtiömiessopimus**, missä sovitaan ainakin palkanmaksusta, työajan mittaamisesta, toiminnasta tapaturman sattua ja toimenpiteistä työkyvyttömyyden kohdatessa (**täytettävä lomake Yritystulkin työkirjassa YT11 Yhtiösopimukset**)
- yhtiömiesten **ammattitaitojen tulisi täydentää toisiaan**
- jos yhtiömiesten **varallisuuserot** ovat suuret yritystä perustettaessa, on osakeyhtiö järkevin vaihtoehto

Seuraavassa kysymyksiä ja vastauksia yrityksen valintaa helpottamaan.

Yksi yhtiömies	Toiminimi tai osakeyhtiö
2 yhtiömiestä	Avoin yhtiö, Ky (toinen äänetön yhtiömies), Oy
3 yhtiömiestä	Oy, Ky (yksi äänetön yhtiömies), Ay
Yritys tekee urakoita, joissa suuret takausvastuut	Osakeyhtiö, koska mahdollisessa konkurssissa vastuu jää yhtiölle. Lisävaihtoehtona on tutkittava mahdollisesti myynti- ja tuotantoyhtiön perustamista erikseen, jolloin myyntiyhtiö kantaa takausvastuut (ei kuluttajakaupassa)
Osakkaiden työpanokset ovat erisuuruiset	Oy, Ky tai Ay, sillä palkanmaksulla voidaan eriarvoisuus poistaa
Puolisoa käytetään työvoimana	Palkanmaksu mahdollista Ay, Ky tai Oy
Markkinointinäkökulma	Osakeyhtiö näyttää yleisön silmissä suurelta ja luotettavammalta kuin henkilöyhtiöt
Yhtiömiesten henkilökohtainen talous	Jos osakkaat ovat kovin eriarvoisia varallisuudeltaan, osakeyhtiö on järkevin vaihtoehto
Kaikkiin yhtiömiehiin ei voi luottaa	Osakeyhtiö järkevin vaihtoehto
Sijoitettava pääoma suuri	Osakeyhtiö
Joustavuus yhtiön varojen käytössä	T:mi, Ay tai Ky
Asiakirjojen laatiminen vaikeaa	T:mi, Ay tai Ky
Yrityksen voitolla kartutetaan yhtiötä	Osakeyhtiö
Yrityksestä aiotaan luopua myymällä	Osakeyhtiö paras
Perheenjäseniä tulossa mukaan	Osakeyhtiö
Yhtiömiehiä luopumassa yrityksestä	Osakeyhtiö
Konkurssiin varautuminen	Osakeyhtiö, sillä muissa yhtiömuodoissa osakkaat vastaavat henkilökohtaisesti yhtiön veloista

Taulukko: Yhtiömuotojen vertailua

VALINTA TEKIJÄ	ELINKEINON-HARJOITTAJA	AVOIN YHTIÖ (AY)	KOMMANDIIT-TIYHTIÖ (KY)	OSAKEYHTIÖ (OY)	OSUUSKUNTA
Yhtiömiehet tai osakkaat	Yksityinen henkilö	Kaksi tai useampi henkilöä	Yksi tai useampi vastuunalainen ja vähintään 1 äänetön yhtiömies	Yksi tai useampi osakas	Vähintään 3 perustaja-jäsentä
Päätöksenteo	Yrittäjä päättää itsenäisesti	Yhtiömiehet tekevät erikseen yhtiötä sitovia päätöksiä, ellei rajoituksia yhtiösopimuksessa	Äänettömillä ei oikeutta, vastuunlaiset kuten Avoimessa yhtiössä	Laki määrittelee. 1. Yhtiökokous ylin päätösvallan käyttäjä. 2. Hallitus päättää yhtiön hallinnosta ja toiminnasta. 3. Toimitusjohtaja päättää juoksevista asioista.	Laki määrittelee. 1. Osuuskuntakokous ylin päätösvallan käyttäjä. 2. Hallitus päättää osuuskunnan hallinnosta ja toiminnasta. 3. Toimitusjohtaja päättää juoksevista asioista.
Riski ja vastuu yhtiön sitoumuksista	Yrittäjä vastaa myös henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen kaikista veloista ja vastuista.	Jokainen vastaa henkilökohtaisella omaisuudellaan myös toisten tekemistä sitoumuksista.	Vastuunlaiset kuten AY:ssä, äänetön vain sijoituksensa verran.	Osakkaat vastaavat sijoittamansa pääoman verran. Hallitus ja toimitusjohtaja vahinkovastuussa.	Jäsenten vastuu kuin OY:ssä, hallitus ja toimitusjohtaja samoin kuin OY:ssä.
Varojen nosto ja voiton jako	Yrittäjä voi nostaa yrityksen varoja yrityksen oman pääoman puitteissa.	1. Palkkana 2. Voitto-osuutena sijoitettujen pääomapanosten suhteessa	Vastuunlaiselle kuten AY:ssä, äänettömälle korkoa sijoitukselle	1. Palkkana, jos yhtiössä töissä 2. Osinkona 3. Osakaslainana	1. Palkkaa, jos töissä yhtiössä 2. Osuuspääoman korkoa 3. Ylijäämän palautusta
Yrityksen sisäinen valvonta	Kirjanpitovelvollisuus, ei muuta valvontaa	Kirjanpitovelvollisuus. Yhtiömiehillä oikeus kirjanpidon tarkastukseen ja tiedon saantiin.	Kirjanpitovelvollisuus. Yhtiömiehillä oikeus kirjanpidon tarkastukseen ja tiedon saantiin.	Kirjanpitovelvollisuus. 1/10 osakkaista voi hakea lääninhallitukselta tilintarkastajan määräämistä. Osakasrekisteri ja tilinpäätösasiakirjat julkisia.	Kirjanpitovelvollisuus. Tilinpäätösasiakirjat julkisia.
Tilinpäätöksen rekisteröintivelvollisuus kaupparekisteriin	Ei tarvitse	Jos Osakeyhtiö yhtiömiehenä tai - liikevaihto 7,3 M€ - taseen loppusumma 3 650 000 € - palveluksessa keskim. 50 henkilöä		Aina	
Yleisluonnehdinta soveltuvuudesta	Yrittäjän oma työpanos ratkaiseva. Joustava päätöksenteko. Perhepiiriyrittämiseen.	Yhtiömiesten henkilökohtaisella osallistumisella suuri merkitys. Edellyttää yhtiömiehiltä hyvää yhteistyökykyä ja luottamusta. Pienen ja keskisuuren yrityksen yhtiömuoto. Yhtiömiesten välinen osakassopimus laadittava aina, jos yli 1 yhtiömiestä.		Paljon pääomia vaativaan liiketoimintaan. Pääoman ja työn suhde järjestyksessä. Hallinto teettää työtä.	Yleensä käytetty käsi- ja taiteellisissa verkostomaisessa yritystoiminnassa yrittäjien yhteisyrittäjä

3. YHTIÖMUODOT

3.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja (Tmi)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja (*toiminimi*) on **luonnollinen henkilö**, joko ammatin- tai liikkeenharjoittaja, joka

- **harjoittaa yritystoimintaa yksin ilman yhtiömuotoa**
- **vastaa henkilökohtaisesti kaikista yrityksensä sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan**

Ammatteja, joita harjoitetaan elinkeinona, ovat esimerkiksi **autoilijan, lääkärin, arkkitehdin ja lakimiehen ammatit**. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ei tarvitse tehdä toimintansa aloittamisesta mitään sopimusta. Elinkeinonharjoittajalla voi olla palkattua **ulkopuolista työvoimaa**.

Palkanmaksu itselle:

Itselleen, puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle yrittäjä ei voi maksaa palkkaa. Varojen siirtäminen yksityistalouteen eli palkan nosto tapahtuu **yksityisnostoina**.

Verojen maksu:

Yrittäjähenkilöä verotetaan yhtiön tuloksesta siten, että yritystulo jaetaan **pääomatulo-osuuteen** siihen määrään saakka, joka vastaa nettovarallisuudelle laskettua 20 %:n vuotuista tuottoa. Nettovarallisuus = varat - velat. Loppuosa tulosta verotetaan ansiotulona.

Yrittäjäpuolisoita verotetaan työpanosten suhteessa yleensä jakaen tulo tasan.

Pääoman tarve:

Ei lakiin perustuvia vaatimuksia

Rekisteröintimaksu: 75 €

3.2 Avoin yhtiö (Ay)

Avoimessa yhtiössä on oltava vähintään **kaksi yhtiömiestä**, jotka voivat olla **sekä luonnollisia henkilöitä että juridisia henkilöitä**. Toinen yhtiömiestä voi olla esimerkiksi muu yhtiö tai aatteellinen yhdistys.

Avoimessa yhtiössä

- ei yhtiömiesten vastuuta ole rajoitettu, joten **yhtiömiesten on luotettava toisiinsa täysin**
- **jokainen yhtiömiestä vastaa myös toisten yhtiömiesten yhtiön nimissä tekemistä yhtiön sitoumuksista yhteisvastuullisesti**, ts. esimerkiksi yhtiön velka voidaan periä kokonaisuudessaan yhdeltä yhtiömieheltä
- yhtiömiehellä on **oikeus hoitaa yhtiön asioita ilman toisen yhtiömiehen myötävaikutusta**
- jokaisella yhtiömiehellä on **oikeus edustaa yhtiötä ja kirjoittaa sen toiminimi** yhtiön toimialaan liittyvissä asioissa
- em. oikeuksia voidaan yhtiömiesten **sopimuksella rajoittaa** esimerkiksi siten, että jollakin yhtiömiehistä ei ole lainkaan tätä oikeutta tai että tällainen oikeus on kahdella tai useammalla yhtiömiehellä yhdessä. **Rajoitus on syytä ilmoittaa viipymättä kaupparekisteriin**, jotta siihen voidaan vedota.

Yhtiösopimus:

Laaditaan kirjallisesti. Katso tarkemmin kohta 4.1.

Palkanmaksu yhtiömiehille:

Yhtiö **voi maksaa yhtiömiehelle palkkaa**, jos tämä työskentelee yhtiössä. Varoja voi ottaa yhtiöstä myös **yksityisottoina**. Palkanmaksua välttämällä säästyy palkan sivukulujen suorittamiselta. Toisaalta **runsaat yksityisotot pienentävät yhtiön nettovarallisuutta**, jolloin pääomatulo-osuus pienenee. Ansiotulon verotus on pääomatulon verotusta lievempää **n. 20 000 euroon saakka**.

Verotus:

Avoimen yhtiön yhtiömiesten tulo-osuudet jaetaan **pääoma- ja ansiotuloksi**. Pääomatuloa on määrä, joka vastaa **20 prosentin tuottoa osakkaan osuudelle nettovarallisuudesta, johon on lisätty 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista**. Nettovarallisuus = varat - velat. Laskennallisen pääomatulon ylittävä tulo-osuus **verotetaan ansiotulona progressiivisesti**. **Veron maksavat yhtiömiehet** siinä suhteessa kuin yhtiösopimukseen on kirjoitettu eli yleensä tasan.

Pääoman tarve:

Ei lakiin perustuvia vaatimuksia. **Yhtiösopimuksessa sovitaan yhtiömiesten panoksista yhtiöön**, jotka voivat olla erilaiset eri yhtiömiehillä. Panoksen suoritustavan ja ajan määrää yhtiösopimus. **Panos voi olla rahaa, tavaraa tai yhtiön hyväksi tehty työpanos.**

Tilintarkastus:

Henkilöyhtiöön on valittava aina tilintarkastaja, jos jokin seuraavista ehdoista ylittyy

1. Taseen loppusumma yli 100 000 €
2. liikevaihto yli 200 000 €
3. palveluksessa keskimäärin yli 3 henkilöä

Vaikka tilintarkastajan valintapakkoa ei olisikaan, on suositeltavaa hankkia tilintarkastaja.

Rekisteröintimaksu: 180 €

3.3 Kommandiittiyhtiö (Ky)

Kommandiittiyhtiössä käsittää kahdenlaisia yhtiömiehiä: **vastuunalaisia ja äänettämiä.**

Vastuunalainen yhtiömies/miehet

- on **päätösvaltainen**
- vastaa yhtiön asioista **koko omaisuudellaan**
- vastuunalaisia voi olla **yksi tai useampia ja he ovat keskenään tasavertaisia**, vaikka keskinäisessä sopimuksessa olisi muusta sovittu.

Äänetön yhtiömies on **pääoman sijoittaja**, joka saa sijoitukselleen koron. Päätösvaltaa äänettömällä yhtiömiehellä ei ole, ellei siitä erikseen sovita yhtiösopimuksessa esimerkiksi silloin, kun hän työskentelee yrityksessä. Myös äänettämiä yhtiömiehiä voi olla **yksi tai useampia.**

Yhtiösopimus:

Laaditaan kirjallisesti. Katso tarkemmin kohta 4.2.

Palkanmaksu yhtiömiehille:

Kommandiittiyhtiö voi maksaa yhtiömiehelle palkkaa, jos yhtiömies työskentelee yhtiössä. Varoja voi ottaa yhtiöstä myös **yksityisottoina**. Palkanmaksua välttämällä säästyy **palkan sivukulujen suorittamiselta**. Toisaalta runsaat yksityisotot pienentävät yhtiön **nettovarallisuutta, jolloin pääomatulo-osuus pienenee.**

Verotus:

Vastuunalaisen yhtiömiesten tulo-osuudet jaetaan **pääoma- ja ansiotuloksi**. **Pääomatuloa** on määrä, joka vastaa **20 prosentin tuottoa osakkaan osuudelle nettovarallisuudesta, johon on lisätty 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista**. Nettovarallisuus = varat - velat. **Ansiotuloa** on laskennallisen pääomatulo-osuuden ylittävät tulot, jotka **verotetaan ansiotulona progressiivisesti**. Ansiotulon verotus on pääomatulon verotusta lievempää **n. 20 000 euroon saakka**. **Veron maksavat vastuunalaiset yhtiömiehet** siinä suhteessa kuin yhtiösopimukseen on kirjoitettu eli yleensä tasan.

Pääoman tarve:

Ei lakiin perustuvia vaatimuksia. **Yhtiösopimuksessa sovitaan yhtiömiesten panoksista yhtiöön**, jotka voivat olla erilaiset eri yhtiömiehillä. Panoksen suoritustavan ja ajan määrää yhtiösopimus. **Panos voi olla rahaa, tavaraa tai yhtiön hyväksi tehty työpanos.** Yleensä yhtiön äänetön yhtiömies sijoittaa muutaman sata euroa, ja on vastuunalaisille yhtiömiehille läheistä sukua.

Tilintarkastus:

Henkilöyhtiöön on valittava aina tilintarkastaja, jos jokin seuraavista ehdoista ylittyy

1. Taseen loppusumma yli 100 000 €
2. liikevaihto yli 200 000 €
3. palveluksessa keskimäärin yli 3 henkilöä

Vaikka tilintarkastajan valintapakkoa ei olisikaan, on suositeltavaa hankkia tilintarkastaja.

Rekisteröintimaksu: 180 €

3.4 Osakeyhtiö (Oy)

Osakeyhtiö valitaan usein yritysmuodoksi, kun

- yrityksessä on **enemmän kuin yksi perustaja**

➤ yhtiöön aiotaan **myöhemmin ottaa** uusia osakkaita. Toisaalta myös yksi henkilö voi perustaa osakeyhtiön. Osakeyhtiössä **osakas vastaa yrityksen riskeistä vain sijoittamallaan pääomapanoksella**. Käytännössä kuitenkin pienten osakeyhtiöiden osakkailta vaaditaan yhtiön lainojen vakuudeksi heidän henkilökohtaista omaisuuttaan tai takauksia ainakin yritystoiminnan alkuvaiheessa. **Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva henkilö** ei saa olla osakeyhtiön perustajana, ei hallituksessa eikä toimitusjohtajana.

Yhtiösopimus ja yhtiön hallinto:

Osakeyhtiössä laaditaan aina kirjallinen yhtiösopimus. Katso tarkemmin kohta 4.3.

Osakepääoma **jaetaan osakkeisiin, jotka osakkaat merkitsevät, maksavat ja omistavat**. Osakepääoma maksetaan yhtiön tilille, josta sitä voidaan käyttää yhtiön menojen maksuun. Osakkeet tuottavat omistajilleen **äänioikeuden yhtiökokouksessa**, joka on yhtiön **ylin päättävä elin**. Äänimäärä riippuu osakkaan omistamien osakkeiden määrästä. Yhtiökokous valitsee myös **hallituksen**. Osakeyhtiöllä voi olla myös **toimitusjohtaja**, jonka hallitus nimittää. Käytännössä perustettavat osakeyhtiöt ovat useimmiten aluksi pieniä, jolloin osakkaat ja hallitus on sama asia.

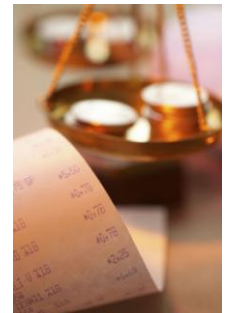
Palkanmaksu osakkaille:

Yleensä osakeyhtiössä työskentelevät osakkaat nostavat itselleen palkkaa. Sen lisäksi osakeyhtiö voi jakaa voitoistaan **osinkoja**. Osakas ei voi tehdä yhtiöstä yksityisottoja.

Verotus:

Osakeyhtiö on **itsenäinen verovelvollinen**, jota verotetaan **26 %:n verokannan mukaan**. Yhtiön voitto tai osa siitä voidaan jakaa osinkoina osakkaille. Osingosta katsotaan **pääomatuloksi** se osuus, joka vastaa **9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta**. Osakkeiden matemaattinen arvo saadaan jakamalla yhtiön nettovarallisuus (varat - velat) osakkeiden lukumäärällä. Mikäli päätetään jakaa osinkoa **enemmän kuin 9 prosenttia yhtiön osakkeiden matemaattisesta arvosta, on osingosta**

- **70 prosenttia ansiotulona verotettavaa**
- **lopput 30 prosenttia verovapaata**

Pääoman tarve:

Osakepääoma on vähintään **2 500 €**, ja se voidaan **maksaa rahana** yhtiön tilille tai **sijoittamalla yhtiön rahanarvoista tavaraa, ns. apporttiomaisuutta**. Pelkkää työsuoritusta ei hyväksytä osakepääomaksi. **Jos osakepääomaa maksetaan apporttina, on siitä ja sen arvostusperiaatteista oltava maininta perustamissopimuksessa**. Apporttiomaisuuden arvosta hankitaan HTM - tilintarkastajan lausunto. Rahat voidaan käyttää yhtiön menoihin, esim. yhtiömiesten palkan tai matkakulujen maksuun.

Tilintarkastus:

Osakeyhtiöön valittava tilintarkastaja, jos jokin seuraavista ehdoista ylittyy

- 1. Taseen loppusumma yli 100 000 €**
- 2. liikevaihto yli 200 000 €**
- 3. palveluksessa keskimäärin yli 3 henkilöä**

Vaikka tilintarkastajan valintapakkoa ei olisikaan, on suositeltavaa hankkia tilintarkastaja.

Rekisteröintimaksu: 350 €

3.5 Osuuskunta

Osuuskunta valitaan usein yritysmuodoksi, kun

- jäsenet eivät **halua sitoutua yritykseen pitkäksi aikaa, eivätkä ottaa taloudellista riskiä**
- yhtiöön aiotaan **myöhemmin ottaa** uusia jäseniä tai **jäseniä voi jäädä pois**
- jäsenten **työpanos vaihtelee**
- jäsenet haluavat pysyä **ansiosidonnaisen päivärahaoikeuden** piirissä (7 jäsentä tai enemmän)

Osuuskunta määrittellään osuuskuntalain 1 luvun 2 §:ssä seuraavasti:

- jäsenmäärä ja pääoma ovat edeltäkäsän määräämättömät
- tarkoituksena on jäsenten **taloudenpidon tai elinkeinotoiminnan tukeminen**
- tarkoituksena on harjoittaa taloudellista toimintaa
- jäsenet **osallistuvat osuuskunnan toimintaan** käyttämällä hyväkseen yhteisön tarjoamia tai järjestämiä palveluita.

Osuuskunnassa omistajia nimitetään **jäseniksi**, ja niitä tarvitaan **perustamisvaiheessa vähintään kolme**. **Jäsen vastaa yrityksen riskeistä vain sijoittamallaan osuuspääomapanoksella**, mutta osuuskunnan säännöissä voidaan sopia laajemmistakin sitoumuksista.

Osuuskunnan säännöt ja hallinto:

Osuuskunnassa laaditaan aina kirjalliset säännöt. Katso tästä linkistä www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/muutyrittymuodot/osuuskunta.html

Osuuspääoma jaetaan osuusmaksuihin, jotka ovat keskenään samansuuruiset. Osuuspääoma maksetaan osuuskunnan tilille, josta sitä voidaan käyttää yrityksen menojen maksuun. Osuusmaksu tuottaa jäsenelle äänioikeuden osuuskuntakokouksessa, joka on yrityksen ylin päättävä elin. Osuuskuntakokous valitsee myös hallituksen. Osuuskunnalla voi olla myös toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva henkilö ei saa olla jäsenenä hallituksessa eikä toimitusjohtajana.

Palkanmaksu jäsenille:

Yleensä osuuskunnassa työskentelevät jäsenet nostavat itselleen palkkaa. Sen lisäksi osuuskunta voi jakaa voitoistaan ylijäämän palautusta, joka on sidottu osuuskunnan palvelusten käyttöön. Kulutusosuuskunnan (osuuskauppa), jossa ylijäämänpalautus jaetaan jäsenille heidän tekemiensä yksityistalouden ostojen mukaan, maksama palautus ei ole saajalleen veronalaista tuloa, mutta elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen tai muuhun tulon hankkimistoimintaan liittyvien hankintojen osalta ylijäämänpalautus on veronalaista tuloa. Osuuskunnan jäsen ei voi tehdä yrityksestä yksityisottoja.

Verotus:

Osuuskunta on itsenäinen verovelvollinen, jota verotetaan 26 %:n verokannan mukaan. Yrityksen voitto tai osa siitä voidaan jakaa osuuspääoman korkoina jäsenille. Henkilöjäsenen verotuksessa korko luokitellaan pääomatuloksi, joka on

- yli 1 500 euron osalta 70 % pääomatulona verotettavaa (vero 29 %)
- loput 30 % verovapaata

Pääoman tarve:

Osuuspääoman määrällä ei ole ala- eikä ylärajaa, mutta se on maksettava rahana yrityksen tilille. Osuuspääoma maksetaan takaisin jäsenen erottua.

Tilintarkastus:

1. Taseen loppusumma yli 100 000 €
2. Liikevaihto yli 200 000 €
3. Palveluksessa keskimäärin yli 3 henkilöä

Vaikka tilintarkastajan valintapakkoa ei olisikaan, on suositeltavaa hankkia tilintarkastaja.

Rekisteröintimaksu: 350 €

3.6 Sosiaaliset yritykset

Sosiaalisten yritysten tarkoituksena on luoda työpaikkoja erityisesti vajaakuntoisille ja pitkäaikaistyöttömille. Sosiaalinen yritys ei yrityksenä poikkea muista yrityksistä. Se tuottaa tavaroita ja palveluja markkinoille ja tavoittelee voittoa kuten muutkin yritykset. Sosiaalinen yritys voi toimia millä toimialalla tahansa. Sosiaalinen yritys maksaa kaikille työntekijöilleen työehtosopimuksen mukaisen palkan ja se on aina merkitty kaupparekisteriin. Erona muihin yrityksiin on, että sosiaalisen yrityksen työllistämistä työntekijöistä vähintään 30 prosenttia on vajaakuntoisia tai yhteensä vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä. Lisäksi yrityksen tulee olla merkitty työministeriön ylläpitämään sosiaalisten yritysten rekisteriin. Vain tähän rekisteriin merkitty yritys saa liiketoiminnassaan ja markkinoinnissaan käyttää sosiaalisen yrityksen nimeä ja tunnusta.

Kun ryhdyt suunnittelemaan sosiaalisen yrityksen perustamista, ota aina ensin yhteyttä yritysneuvojaan.

Lisätietoja sosiaalisista yrityksistä seuraavista linkeistä:

www.tem.fi/index.phtml?s=2563 ja www.vates.fi

4. YHTIÖSOPIMUKSET

Toiminimi on ainut yhtiömuoto, joka ei tarvitse yhtiösopimusta. Kaikki muut yhtiömuodot sen tarvitsevat. Patentti- ja rekisterihallituksen nettisivuilta löytyy valmiit mallit osakeyhtiön ja osuuskunnan perusyhtiöjärjestykseksi, mutta muista yhtiömuodoista yhtiösopimusmalleja ei löydy. Avoimen ja kommandiittiyhtiön yhtiösopimusmallit löydät **Yritystulkista YT10 ja YT11 Yhtiösopimuksia.**

Tehdään kirjalliset sopimukset

Vaikka suullinen yhtiösopimus onkin avoimessa ja kommandiittiyhtiössä mahdollinen, kannatta se kuitenkin aina laatia kirjallisesti. Yhtiösopimuksen sisältö tulee harkita tapauskohtaisesti **yhtiön toimiala, toiminnan laajuus ja yritystoiminnan jatkumisnäkökohdat huomioiden**. Sopimuksessa sovitaan yhtiön perustamisesta ja toiminnan kannalta tarpeellisista seikoista.

4.1 Avoin yhtiö (Ay)

Kaupparekisteri edellyttää ainakin seuraavien asioiden määrittelemistä sopimuksessa:

1. Yhtiön toiminimi
2. Kunta, josta yhtiön toimintaa johdetaan
3. Yhtiön toimiala (toiminnan laatu)
4. Yhtiömiehet
5. Yhtiön tilikausi

Lisäksi mm. seuraavista asioista voidaan yhtiösopimuksessa sopia:

- **yhtiömiesten panokset** (omaisuuspanos ei ole pakollinen. Mikäli maksetaan rahana, panokset maksetaan yhtiölle perustettavalle tilille)
- **toiminimen kirjoittaminen ja yhtiön edustaminen**
- **toimitusjohtaja (jos halutaan valita)**
- **yhtiömiesten työnjako**
- **tilintarkastus, tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi**
- **voiton ja tappion jakosäännökset, mikäli poikkeavat lainmukaisista**
- **yhtiösopimuksen irtisanomisaika, jos poikkeaa kuudesta kuukaudesta**
- **yhtiösopimuksen muuttaminen**
- **yhtiöstä eroaminen**
- **yhtiön purkaminen**
- **toiminnan jatkaminen, jos yhtiömies kuolee tai joku yhtiömiehistä haluaa luopua**

Mikäli em. seikoista ei yhtiösopimuksessa ole määräyksiä, sovelletaan laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä olevia säännöksiä. **Yhtiömies voi olla myös alaikäinen, jolloin hän tarvitsee huoltajan suostumuksen**. Yhtiösopimus päivätään ja allekirjoitetaan. **Yhtiö syntyy heti allekirjoitettaessa, vaikka virallinen käsittely saattaa kestää muutaman viikon**.

4.2 Kommandiittiyhtiö (Ky)

Kaupparekisteri edellyttää ainakin seuraavien asioiden määrittelemistä sopimuksessa:

1. Yhtiön toiminimi
2. Kunta, josta yhtiön toimintaa johdetaan
3. Yhtiön toimiala (toiminnan laatu)
4. Yhtiömiehet ja ketkä heistä ovat vastuunalaisia yhtiömiehiä ja äänettäviä yhtiömiehiä
5. Äänettömän yhtiömiehen rahapanoksen määrä
6. Yhtiön tilikausi

Lisäksi mm. seuraavista asioista voidaan yhtiösopimuksessa sopia:

- **vastuunalaisten yhtiömiesten työnjako**
- **toiminimen kirjoittaminen**
- **yhtiömiesten panokset** (omaisuuspanos ei ole pakollinen. Mikäli maksetaan rahana, panokset maksetaan yhtiölle perustettavalle tilille)
- **toimitusjohtaja (jos halutaan valita)**
- **yhtiön tilikausi ja tilintarkastus**
- **tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi**
- **määräys miten äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus lasketaan**
- **onko äänettömällä yhtiömiehellä oikeus siirtää yhtiöosuutensa toiselle ilman vastuunalaisten yhtiömiesten suostumusta**
- **yhtiömiehen irtisanominen**
- **toiminnan jatkaminen yhtiömiehen kuoltua tai joku yhtiömiehistä haluaa luopua**

Mikäli em. seikoista ei yhtiösopimuksessa ole määräyksiä, sovelletaan laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä olevia säännöksiä. Yhtiösopimus päivätään ja allekirjoitetaan. **Yhtiö syntyy heti allekirjoitettaessa**, vaikka virallinen käsittely saattaa kestää muutaman viikon. **Yhtiömies voi olla myös alaikäinen, jolloin hän tarvitsee huoltajan suostumuksen**.

4.3 Osakeyhtiö (Oy)

Osakeyhtiön perustaminen on tarkoin säännelty ja yhtiöjärjestyksestä ei voida vapaasti muotoilla.

Osakeyhtiön perustamisprosessi:

1. Perustamissopimuksen laatiminen
2. Yhtiöjärjestyksen laatiminen
3. Osakepääoman maksaminen (maksetaan yhtiön nimelle avatulle pankkitilille)
4. Yhtiön rekisteröinti kaupparekisteriin, jolloin osakeyhtiö juridisesti syntyy

Osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä on mainittava:

1. Yhtiön toiminimi
2. Yhtiön kotipaikkana oleva Suomen kunta tai kaupunki
3. Yhtiön toimiala
Lisäksi voidaan mainita
4. Hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien sekä hallituksen mahdollisten varajäsenten lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi
5. Miten kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan
6. Varsinaisessa yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat
7. Yhtiön tilikausi

Osakeyhtiön perustamisasiakirjat löytyvät helposti täytettävänä versiona Kaupparekisterin nettisivulta. **Valmista perustamispakettia voidaan käyttää muuttamattomana, kun**

- osakepääoma maksetaan rahassa
- koko merkintahinta merkitään osakepääomaan

Osakeyhtiö on aina ilmoitettava rekisteröitäväksi **kolmen kuukauden** kuluessa perustamiskirjan allekirjoittamisesta. Muussa tapauksessa perustaminen raukeaa. Osakkeiden on oltava kokonaan **maksettu** perustettavan yhtiön lukuun avatulle pankkitilille. **Jos yritys aloittaa toimintansa ennen rekisteröintiä**, vastaavat hallituksen jäsenet henkilökohtaisesti yhtiön tekemistä sitoumuksista. Yhtiön osakkaiden tulee olla täysi-ikäisiä, ei konkurssissa tai liiketoimintakiellossa.

Muuttamattomana täytettävä osakeyhtiön perustamispaketti löytyy seuraavasta linkistä:
www.prh.fi/fi/kaupparekisteri.html

5. YRITYKSEN PERUSTAMISILMOITUKSET

Jotta yritys voi toimia Suomessa, on sillä oltava **yritystunnus eli Y-tunnus**. Sen saaminen edellyttää rekisteröitymistä **Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteisessä asiakaspalvelussa**. Jos kysymyksessä on **luvanvarainen elinkeino, on rekisteröintihakemukseen liitettävä ao. lupa (katso lisää Yritystulkki YT5)**, mikäli lupaa ei vielä ole saatu tulee se ilmoittaa muutoslomakkeella myöhemmin. **Rekisteröinnin voit tehdä lähettämällä ilmoituslomakkeet ja kuitti rekisteröintimaksusta postissa tai sähköisesti netissä (edellyttää sähköistä kansalaisvarmennetta ja skannerin käyttöä) seuraavassa osoitteessa:**

www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/kasittelyajat/sahkoinenilmoittaminen.html

Tässä yhteystieto Y-tunnuksen tarkistamista varten: www.ytj.fi

Rekisteröinti-ilmoitus muodostuu yhdestä lomakkeesta, jossa on neljä osioa:

- Yrityksen perustiedot
- Yrityksen ilmoittaminen arvonlisäverovelvolliseksi
- Yrityksen ilmoittaminen ennakkoperintärekisteriin
- Yrityksen ilmoittaminen säännöllisesti palkkoja maksavaksi

Yrityksen perustiedot

Perustieto-osiossa kysytään mm. tulevan yritystoiminnan liikevaihtoa (= myynti ilman arvonlisävero) ja 1. vuoden verotettavaa tuloa, jonka perusteella yritykselle tai yrittäjälle määrätään ennakkovero. **Ennakkoveron maksamista varten Verottaja lähettää pankkisiirtolomakkeet.**

Arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittaminen

Arvonlisävero on välillinen kulutusvero, joka kohdistuu lähes kaikkeen tavaroiden ja palveluiden myyntiin. **Arvonlisäverovelvolliseksi tulee ilmoittautua, jos yritystoiminnan liikevaihto tilikaudessa ylittää 8 500 euroa. Myös em. pienemmällä liikevaihdolla voi hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi.** Arvonlisäverotuksen ulkopuolelle jäävää toimintaa ovat **terveyden ja sairauden hoito, esiintyvät taitelijat, eräät tekijänoikeudet ja myynti ulkomaille.** **Arvonlisäverosta lisää Yritystulkin oppaassa YT12 Yrityksen käynnistämistoimet.**

Ennakkoperintärekisteriin ilmoittautuminen

Verohallinto merkitsee ennakkoperintärekisteriin sen, joka harjoittaa tai ryhtyy todennäköisesti harjoittamaan elinkeinotoimintaa tai muuta tulonhankkimistoimintaa. Toiminnasta saatava korvaus ei saa olla tosiasiallisesti palkkaa eikä urheilijan palkkiota. Ennakkoperintärekisteriin merkitylle henkilölle tai yritykselle maksettavasta työkorvauksesta ei tarvitse toimittaa ennakonpidätystä. **Käytännössä lähes kaikki yritykset ilmoittautuvat ennakkoperintärekisteriin.**

Säännöllisesti palkkoja maksavaksi ilmoittautuminen

Säännöllisesti palkkoja maksavan yrityksen tulee kuukausittain ilmoittaa Verottajalle palkoista, veronpidätyksistä ja sairausvakuutusmaksuista. Ilmoitus on tehtävä joka kuukausi, vaikka palkkoja ei olisi maksettukaan joka kuukausi.

Rekisteri-ilmoitusten täyttäminen käy helposti netissä osoitteessa www.ytj.fi/palvelut/y-lomakkeet.

Nopein tapa rekisteröidä yritys:

1. Täytä ja tulosta perustamisilmoituslomake seuraavassa osoitteesta:

www.ytj.fi/palvelut/y-lomakkeet

2. Maksa Kaupparekisteriin perustamisilmoitusmaksu: www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto.html

3. Vie perustamisilmoituslomakkeet ja kuitti rekisteröintimaksusta Pohjois-Savon maistraatin Kuopion yksikköön osoitteeseen Puistokatu 29.

Tunnuksen saat heti, kun hakemus on kirjattu tietojärjestelmään edellytyksellä, että asiapaperit ovat kunnossa ja osakeyhtiön osakepääoma maksettu. Tunnuksen näkee **YTJ-tietopalvelusta** (hakusanaksi ilmoitettu toiminimi) noin kahden työpäivän kuluttua ilmoituksen jättämisestä tai postittamisesta. Samasta nettiosoitteesta voit tarkistaa yhteistyökumppanisi tiedot, joita saatetaan tarvita esim. laskua maksettaessa. **Y-tunnuksen saaminen ei tarkoita, että yrityksen nimi olisi tullut hyväksytyksi.** Sen varmistuminen vie yleensä muutaman viikon. **Yritystoiminnan voi jo käynnistää Y-tunnuksen turvin.**

6. ULKOMAALAINEN YRITYKSEN PERUSTAJANA

Ulkomaalainen on henkilö, jonka kansalaisuus ja kotipaikka ovat Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella. Jos kysymyksessä on ETA – alueen ulkopuolinen henkilö, perustamislupaa haetaan Patentti- ja rekisterihallituksesta. ETA-alueella (EU + muutamat muut maat) asuvat kansalaiset eivät tarvitse erillistä lupaa.

6.1 Yksi lupa – kaksi vaihetta

Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa myönnetään **kaksivaiheisessa käsittelyssä**

- Ensin **Pohjois-Savon ELY-keskus** arvioi mm. kannattavan elinkeinotoiminnan edellytykset ja sen, että elinkeinonharjoittajan toimeentulo on turvattu.
- Sitten **Ulkomaalaisvirasto** myöntää ensimmäisen oleskeluluvan ja kihlakunnan poliisilaitos jatkoluvan elinkeinonharjoittajalle, jollei luvan myöntämiselle ole yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä esteitä.

Jotta luvan voisi saada, toiminnalta edellytetään **kannattavuutta**. Toiminnan kannattavuutta arvioidaan erilaisten ennalta saatavien selvitysten, kuten liiketoimintasuunnitelman tai sitovien esisopimusten sekä rahoituksen perusteella. Elinkeinotoimintaa varten myönnettävä oleskelulupa edellyttää myös, että **elinkeinonharjoittajan toimeentulo on turvattu**. Hänen tulee saada elinkeinotoiminnan voitosta, nostetusta palkasta, henkilökohtaisista ostoista tai esimerkiksi myyntivoitoista sellainen säännöllinen toimeentulo, että se oleskeluluvan voimassaoloaikana ylittää

toimeentulotuen perusosan alarajan. Hakemus jätetään pääsäännön mukaan **ulkomailla Suomen edustustoon**. Jatkolupahakemus jätetään **paikallispoliisille**. Hakija täyttää oleskelulupahakemuksen ja liittää ELY-keskuksen ratkaisua varten mukaan selvityksen elinkeinoharjoittamisen toimintaideasta ja -suunnitelmasta, liikevaihtoennusteesta, vuokrasopimuksesta ja muista elinkeinotoiminnan kannattavuuden harkitsemiseksi tarvittavista seikoista. Laissa tarkoitetaan elinkeinoharjoittajalla henkilöä, joka aikoo **harjoittaa Suomessa elinkeinoa tai ammattia omissa nimissään tai joka on yritysvastuun kannalta tällaiseen henkilöön rinnastettava esim. avoimen yhtiön osakkaana tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä**.

Lisätietoja Patentti ja rekisterihallituksen nettisivuilta:

www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/ulkomaalaisluvat.html